

Tutkimusosio

Kansalaiset: Hyvä valtuutettu on itsenäinen, joka sopua hakien ajaa koko kunnan ja äänestäjiensä etuja

”Hyvän kunnanvaltuutetun” tulee ennen muuta olla erottuvan itsenäinen (92 % vastaajista on tätä mieltä), ajaa koko kunnan etua (90 %), hakee sopua ja kompromisseja (80 %) ja ajaa määrätietoisesti äänestäjiensä etuja (79 %), käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätöön tutkimuksesta

Listan kärkeen kohoava ominaisuus ”itsenäisesti ajatteleva” (92 %) näkee valtuutetun tietyssä määrin riippumattomana toimijana. Kyseenalaistava epäilijä on kaivatumpi, kuin muiden menoon hiljaisesti mukautuva myötäilijä. Ominaisuus viittaa kriittiseen ajatteluun, jossa ei ole vain yhtä oikeaa ratkaisua. Ehdokkaalla on rohkeutta esittää eriäviä mielipiteitä, mutta myös kykyä nähdä oma vastuu päätöksenteossa.

Toiseksi sijoittunut ”ajaa kunnan kokonaisetua ääniä kalastelematta” (90 %) viittaa henkilöön, joka on uskollinen asioille, joiden näkee edistävän kunnan kokonaisetua. Tällainen päättäjä koetaan pohjimmiltaan uskottavammaksi kuin mielipidettä usein vaihtava ja kansalaismielipiteen perässä juokseva tuuliviiri.

Kahta muuta ylimpään kärkeen kohonnutta luonnehdintaa ”hakee sopua ja kompromisseja” (80 %) ja ”ajaa määrätietoisesti kaltaisten ihmisten ja ihmisryhmien etuja” (79 %) voitaneen pitää toimivan luottamussuhteen perusasettamuksina paikallisdemokratian kannalta. Valtuutetun on tuloksia aikaansaadakseen haettava sopua ja kompromisseja äänestäjiensä etuja unohtamatta. Hänen pitää pystyä sovittamaan äänestäjiensä vaateet kokonaisuutun, mikäli haluaa tulla uudelleen valituksi.

Kuntalaisten mielestä valtuutetun olisi myös hyvä ”pitää aktiivisesti yhteyttä omiin äänestäjiinsä vaalien välillä” (74 %). Hänen olisi suotavaa olla hyvin koulutettu (75 %) ja olla äänestäjän näkökulmasta oikean ikäinen (75 %).

Monien kuntalaisten mielestä valtuutetun olisi hyvä olla myös ”räväkkä, aloitteellinen ja esiintymiskykyinen” (65 %). Tämä ominaisuus viittaa kommunikointi- ja mediataitojen merkitykseen. Ominaisuus ei ole äidinmaidosta imetty, vaan sitä voi opiskella ja harjoitella. Julkisuuden hallinta on keskeinen kelpoisuusehto myös politiikan paikallistasolla.

Puoluekanta painaa aiempaa enemmän valtuutetun valinnassa

Hyvällä valtuutetulla tulisi olla myös ”laajat suhdeverkostot” (72 %). Suhdeverkostot tunnustetaan poliittisen päätöksenteon kannalta välttämättömiksi. Se, että valtuutetulla ”on oikea puolueusta” (70 %) edesauttaa valintaa, vaikka ei olisikaan aina välttämätön reunaehto valinnan näkökulmasta. Valtuustoehdokkaan ei tarvitse olla tuttu tai omalta kylältä, mikäli hänellä on ”runsaasti kokemusta kunnallispolitiikasta” (73 %). Valtuutetun ei

useinkaan edellytetä olevan samaa sukupuolta kuin äänestäjä tai tietyn ammattiryhmän edustaja.

Vertailu edelliseen vuoden 2016 lopun mittaukseen nostaa esille joukon muutoksia. Edellisten kuntavaalien alustunnelmista havaitaan olennainen muutos siinä, että aiempaa enemmän arvostetaan valtuutettua, joka on korkeasti koulutettu ja jolla on oikea puoluetusta. Aiempaa vähemmän painoarvoa on räväkkyydellä, esiintymiskyvyllä ja aktiivisuudella äänestäjiensä suuntaan. Muista piittaamaton oman tien kulkija ei myöskään ole niin toivottu kuin neljä vuotta sitten.

Koska ehdokkaita asettavat puolueet pyrkivät profiloitumaan keskenään erilaisiksi ja toistensa vaihtoehdoiksi, myös niiden äänestäjäkuntien voi ajatella omaavan poikkeavia näkemyksiä ”hyvästä valtuutetusta”. Lähempään tarkasteluun otetaan kuuden suurimman puolueen kannattajien odotukset.

Puoluekohtaiset mieltymysprofiilit ovat piirtyvät pitkälti toistensa kaltaisiksi. Valtuutetun tärkeimmistä ja vähiten tärkeistä ominaisuuksista vallitsi täten verrattain laaja yhteisymmärrys myös poliittisella kentällä. Kunkin puolueen kannattajien profiiliin kärjestä ja tyvestä löytyivät paljolti samat tekijät. Kärjessä kaikkien puolueiden kannattajien keskuudessa oli ”itsenäisesti ajatteleva” henkilö, joka ”ajaa kunnan kokonaisetua ääniä kalastelematta”. Näiden perään tulee kompromissihakuisuus.

SDP:n kannattajat edustavat suurelta osin valtuutettujen keskimääräisiä kantoja. Perussuomalaisten kannattajien mielestä valtuutetun tulisi olla ”räväkkä, aloitteellinen ja esiintymiskykyinen”. Keskimäärää enemmän painoarvoa sai myös henkilö, joka mielletään ”tinkimättämäksi ja periksi antamattomaksi” sekä ”oman tiensä kulkijaksi, ihmiseksi, joka tekee ratkaisut vallanpitäjistä piittaamatta”.

Kokoomuksen kannattajakunta korostaa keskimääräistä enemmän oikeaa puoluetusta ja myös aloitteellisuutta ja esiintymiskykyä. Kokoomuksen tukijat odottavat valtuutetun olevan myös suhteellisen korkeasti koulutettu sekä hänellä olevan hyvä verkostot ja kokemusta kunnallispolitiikasta.

Keskimäärää enemmän keskustan tukijat suosivat päättäjää, joka on joko henkilökohtaisesti tuttu tai muuten kunnassa tunnettu. Hänen olisi hyvä olla myös omasta kaupunginosasta tai kylältä. Sopusuhteellisuus korostuu keskimäärää vahvemmin. Vailla merkitystä ei ole myöskään oikea puoluetusta.

Vihreiden ja vasemmistoliiton tuloksissa poikkeamat piirtyvät selvästi näkyville. Vihreiden kannattajille hyvän päätöksentekijän tärkeä laadun tae on korkea koulutus. Hänellä tulisi olla oikea puoluekanta, myös ehdokkaan sukupuolella on merkitystä.

Vasemmistoliiton kannattajat vaativat hyvältä valtuutetulta (valuustoehdokkaalta) keskimäärää useammin oikeaa puoluetusta. Myös sukupuoli- ja ikäedustavuus saavat hieman tavallista suuremman painon.

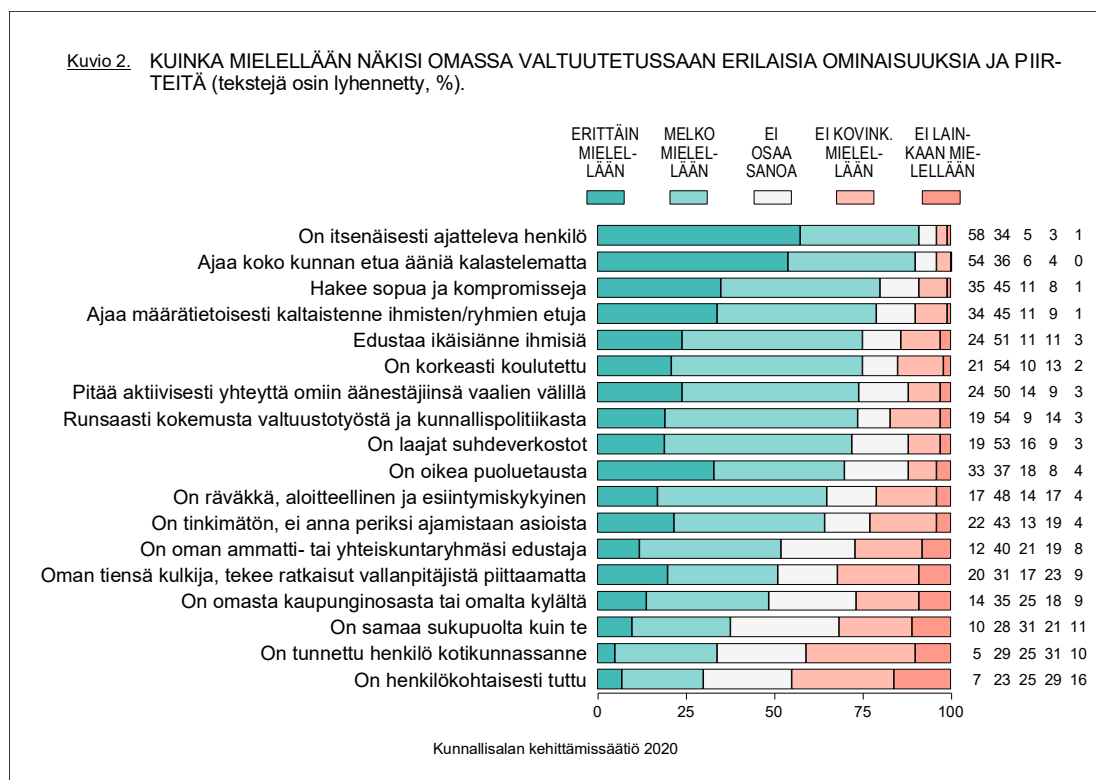
Äänestämisen varmuudella kuntavaaleissa on yhteyttä näkemyksiin hyvästä valtuutetusta. Kuntavaaleissa varmasti äänestävät arvostavat keskimäärää enemmän päätöksentekijää, joka on koulutettu, kokenut, sukkuloi suhdeverkostoissa, pitää yhteyttä äänestäjiin ja ajaa pyyteettömästi koko kunnan etua. Hänen kuitenkin pitäisi olla puoluekannaltaan lähellä äänestäjää.

Äänestämisestä epävarmat korostavat muita enemmän tinkimätöntä, vallanpitäjistä piittaamatonta, määrätietoista äänestäjän tai tietyn ammattiryhmän etujen ajamista. Ei olisi haitaksi, jos päättäjä olisi myös tunnettu tai hän olisi omalta kylältä tai kaupunginosasta.

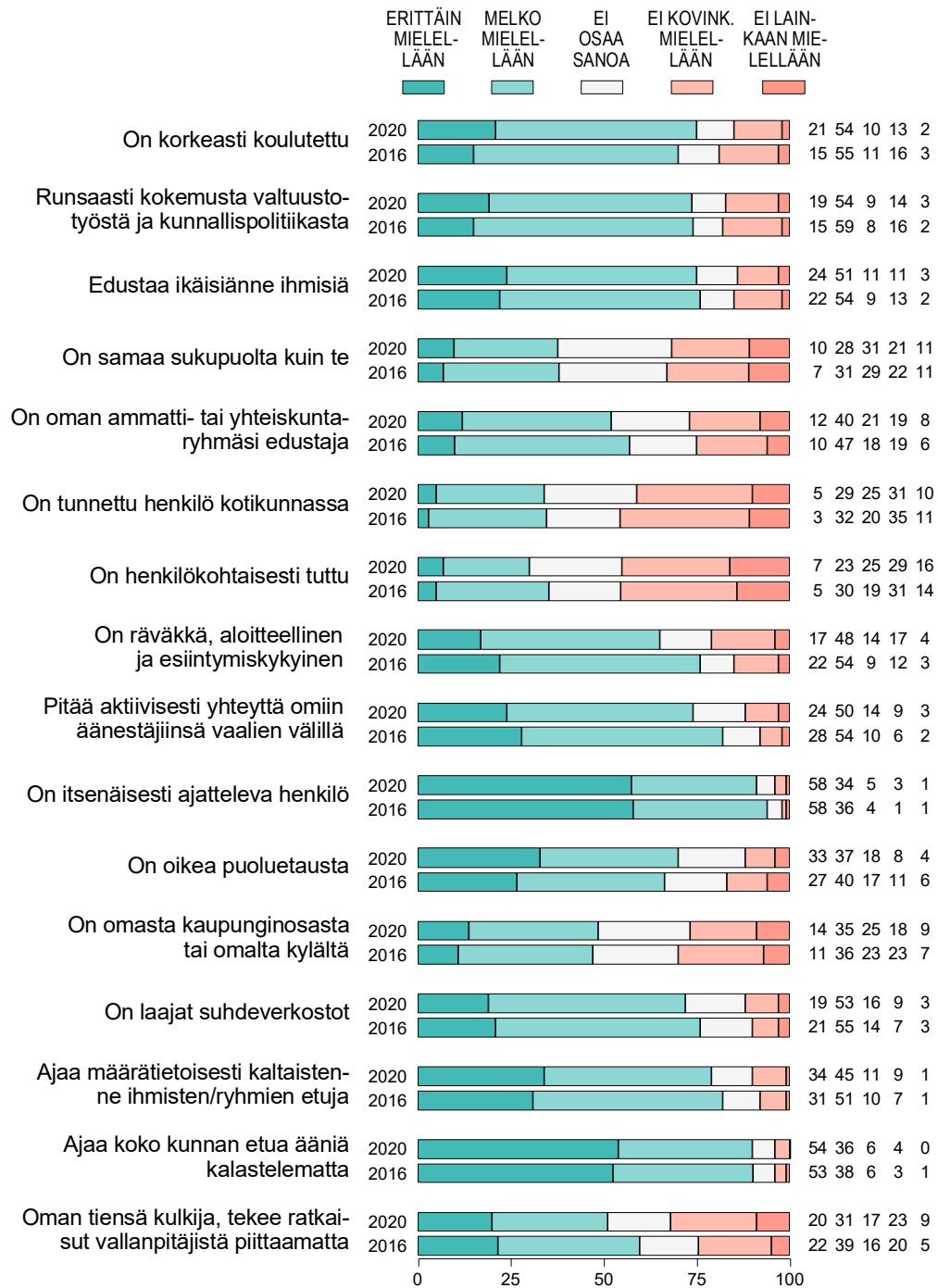
Tutkimuksen toteutus. Ilmapuntari-tutkimuksessa selvitettiin, miltä hyvä kunnanvaltuutettu näyttää. Haastateltavien tuli arvioida kahdeksatoista erilaista tekijää sen mukaan, kuinka mielellään he näkisivät ne omassa valtuutetussaan. Puntaroitavana olivat ehdokkaan henkilöominaisuudet (millainen hän on ja miten hänen tulisi toimia).

KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätöön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 28.11–3.12 2020. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1 049. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöstä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 570 087.

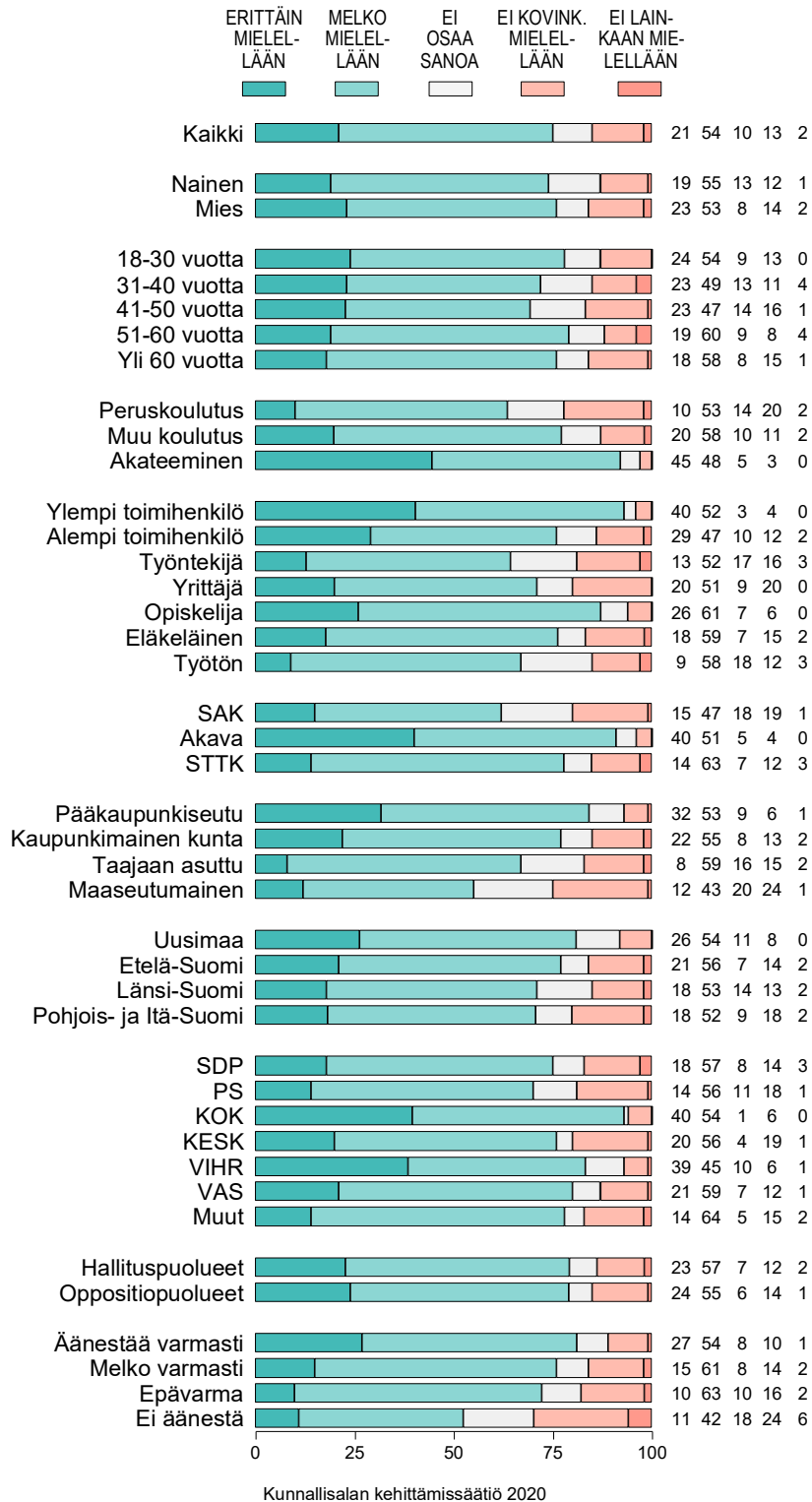

Kuvio 2t2. KUINKA MIELELLÄÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN ERILAISIA OMINAISUUKSIA: ARVIOT VUOSINA 2016 JA 2020 (%).

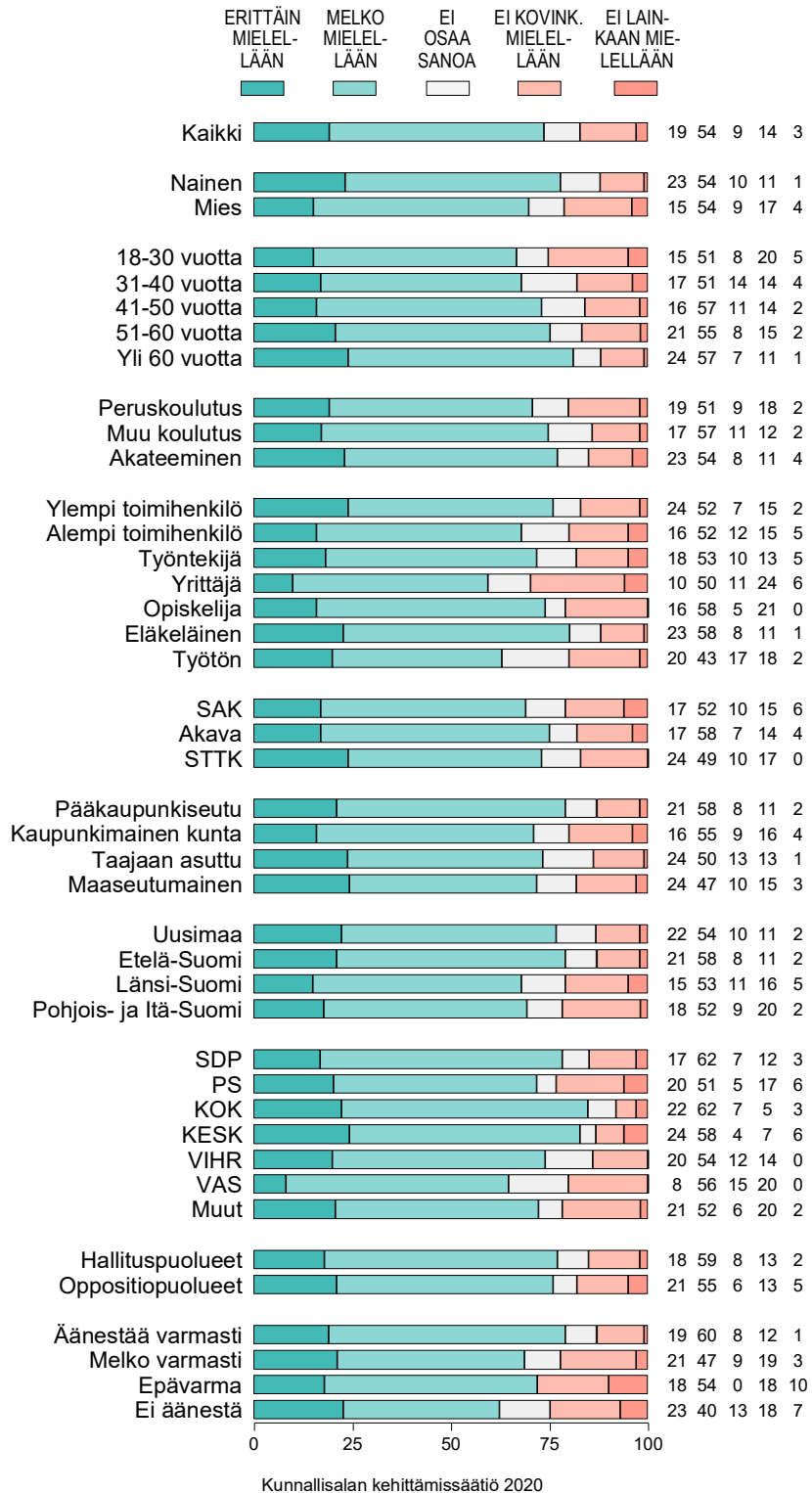

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

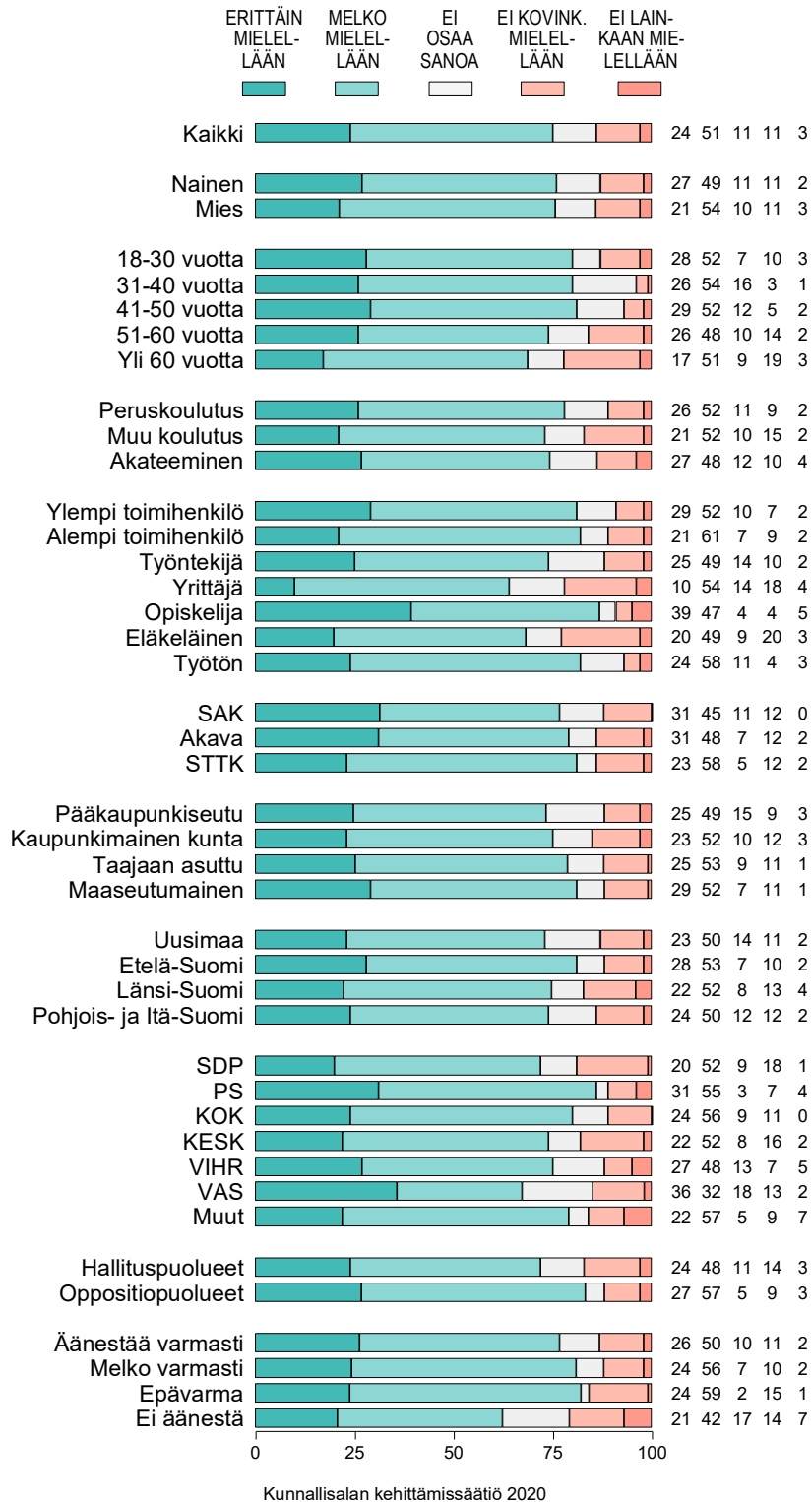
Kuvio 2-1. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON KORKEASTI KOULUTETTU (%).

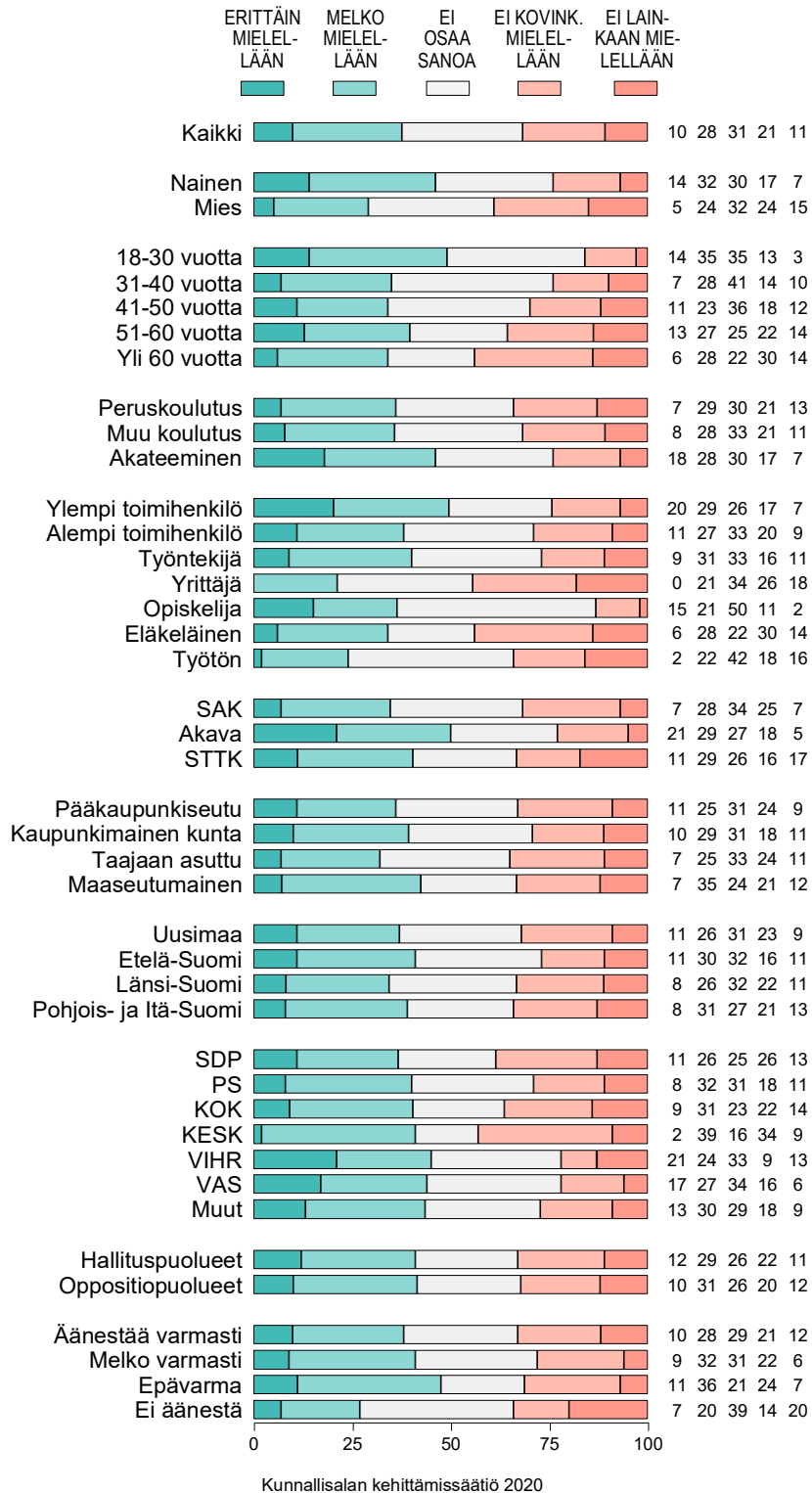
Kuvio 2-2. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON RUNSAASTI KOKEMUSTA KUNNANVALTUUSTOTYÖSTÄ JA KUNNALLISPOLITIIKASTA (%).

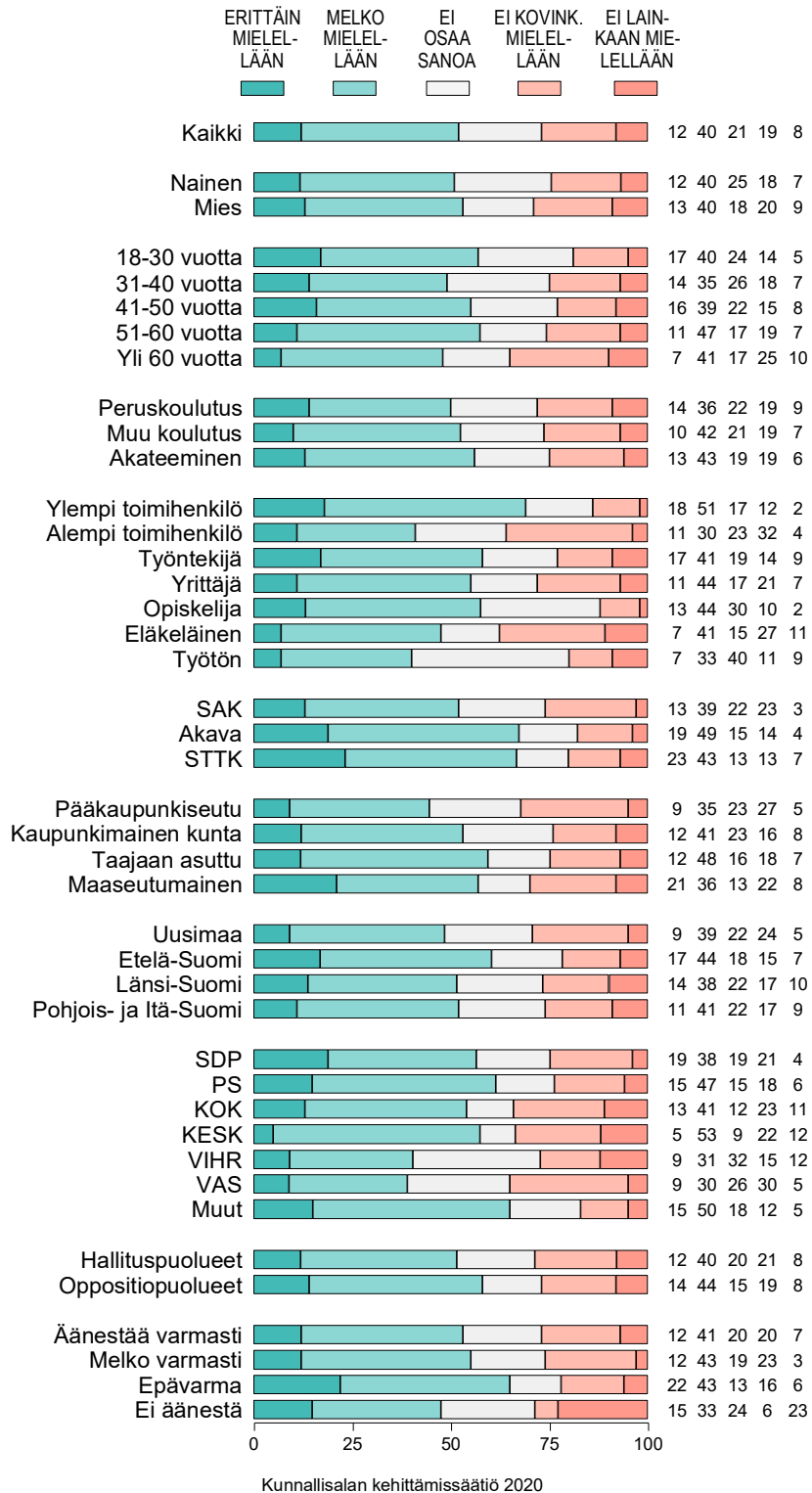
Kuvio 2-3. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: EDUSTAA IKÄISIÄNNE IHMISIÄ (%).

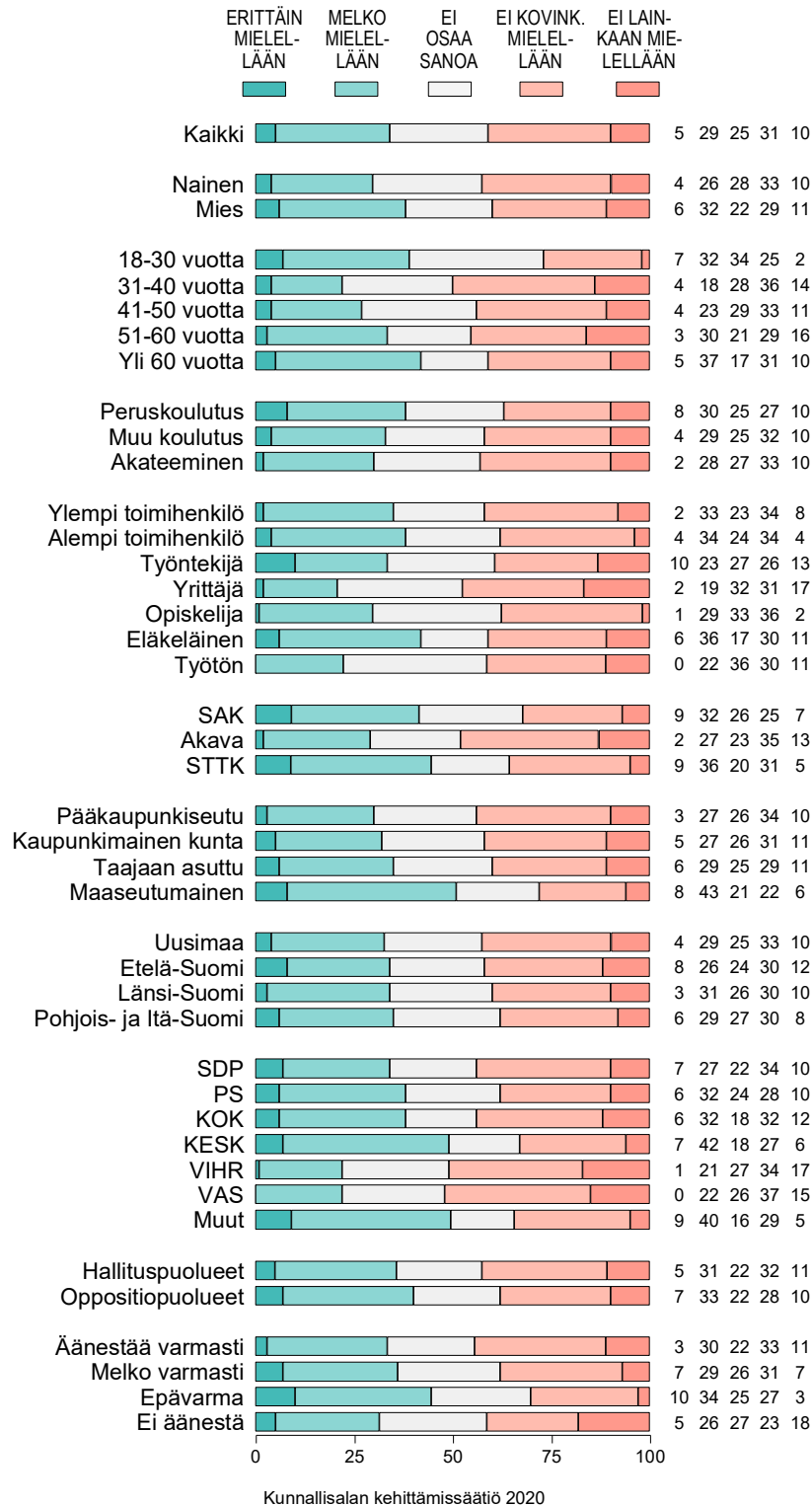
Kuvio 2-4. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON SAMAA SUKUPUOLTA KUIN TE (%).

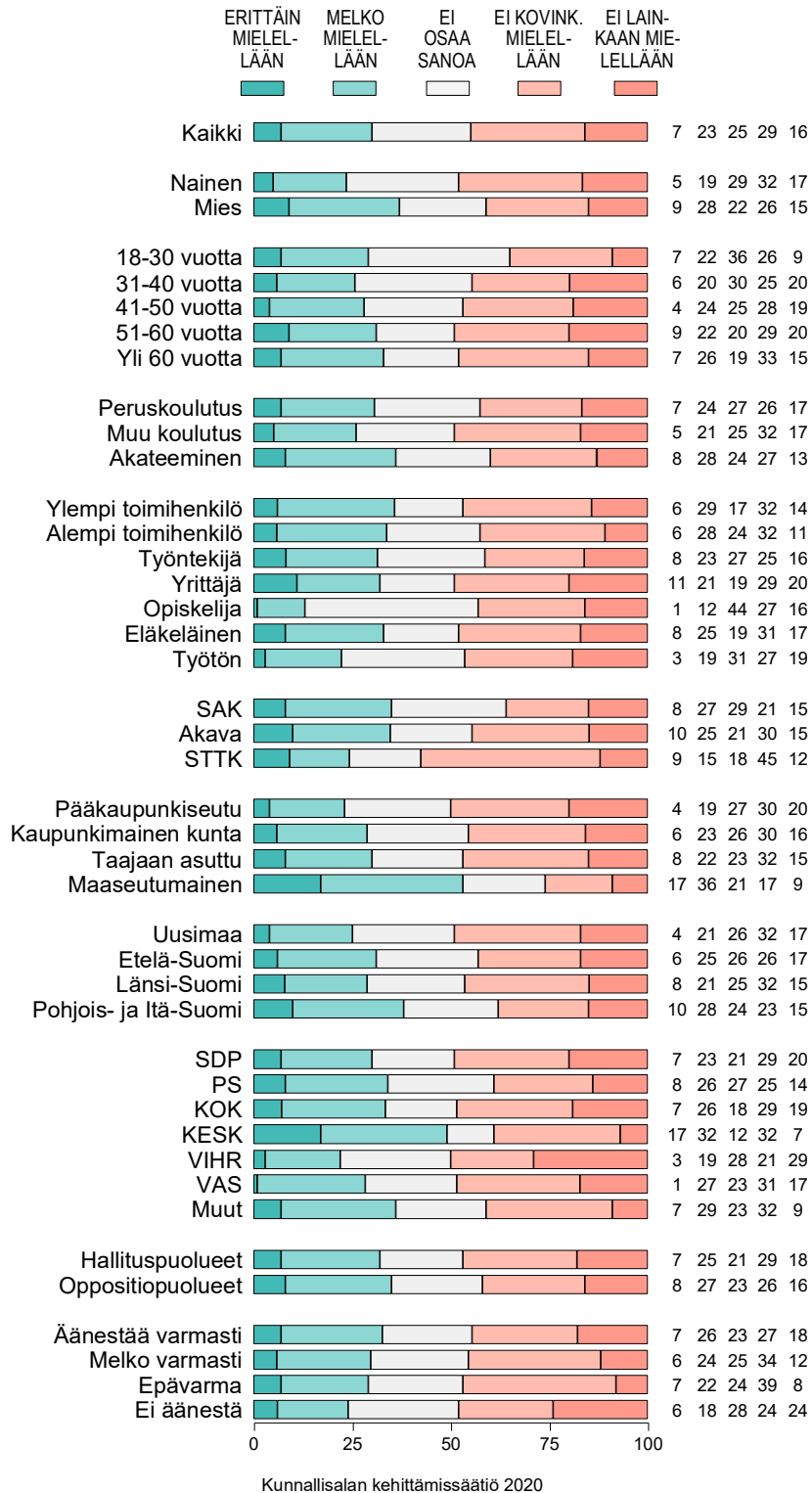
Kuvio 2-5. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON OMAN AMMATTI- TAI YHTEISKUNTARYHMÄSI EDUSTA- JA (%).

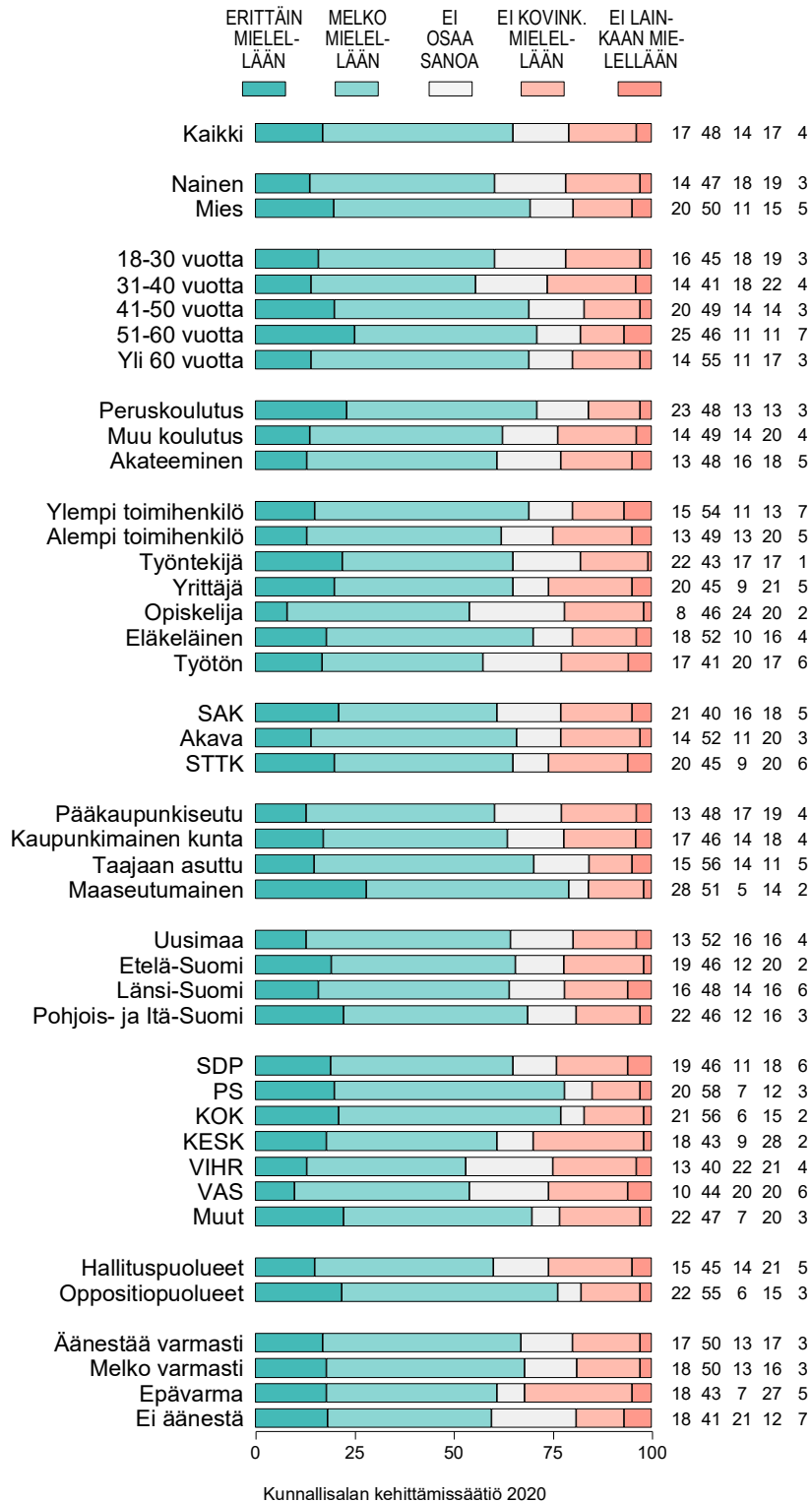
Kuvio 2-6. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON TUNNETTU HENKILÖ KOTIKUNNASSANNE (%).

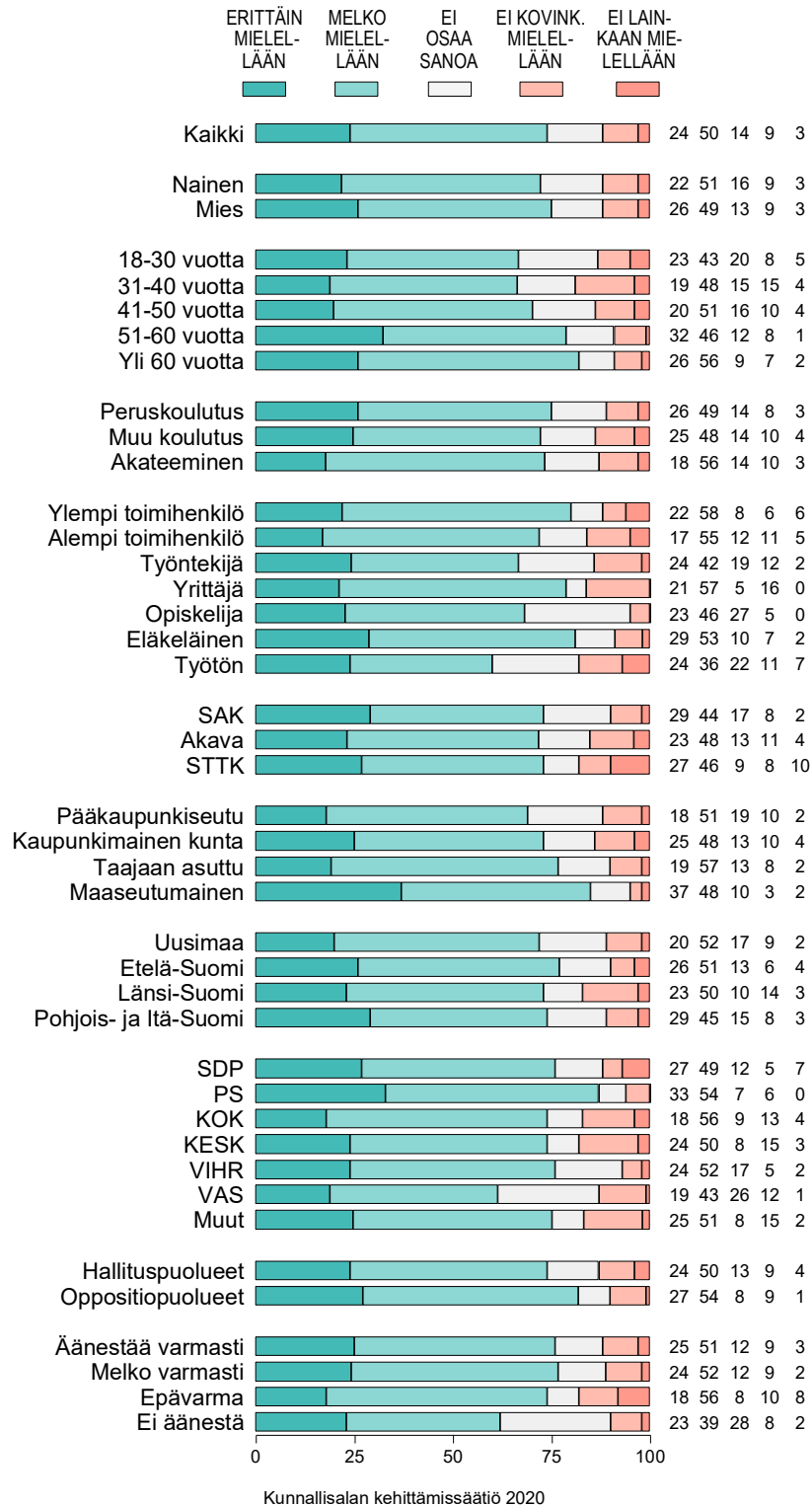
Kuvio 2-7. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON HENKILÖKOHTAISESTI TUTTU (%).

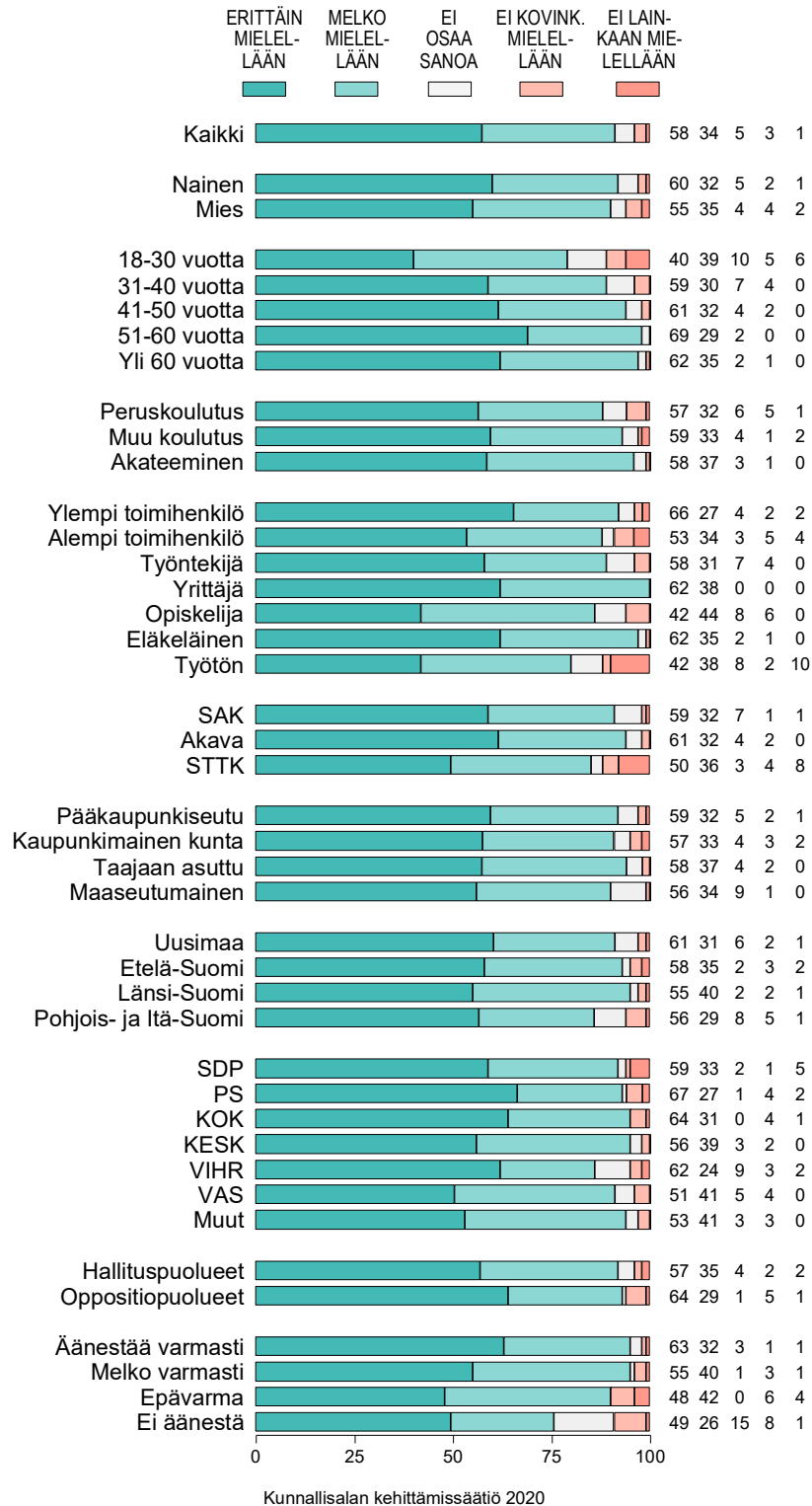
Kuvio 2-8. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON RÄVÄKKÄ, ALOITTEELLINEN JA ESIINTYMISKYKYINEN (%).

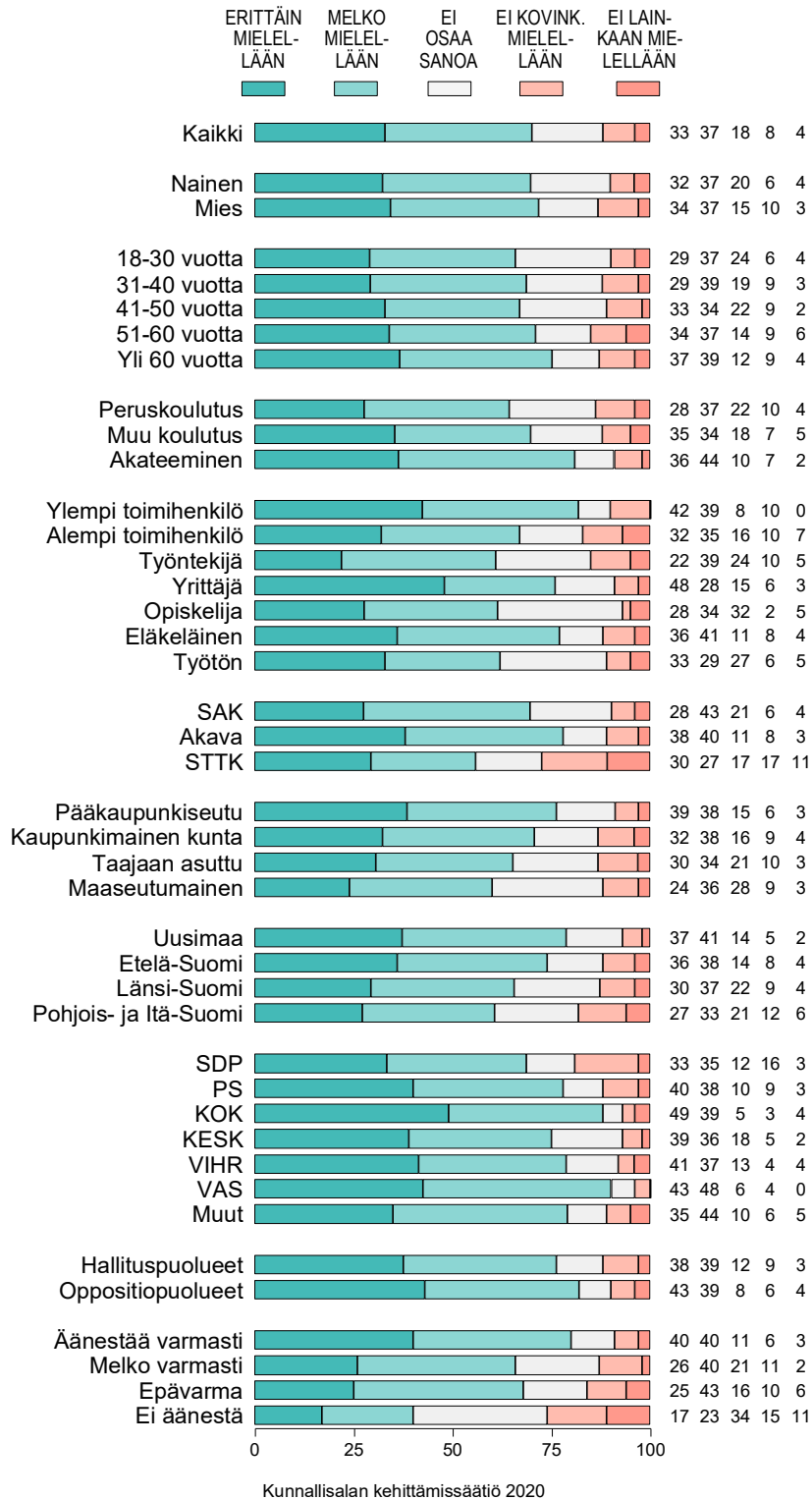
Kuvio 2-9. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: PITÄÄ AKTIIVISESTI YHTEYTTÄ OMIIN ÄÄNESTÄJIINSÄ VAA- LIEN VÄLILLÄ (%).

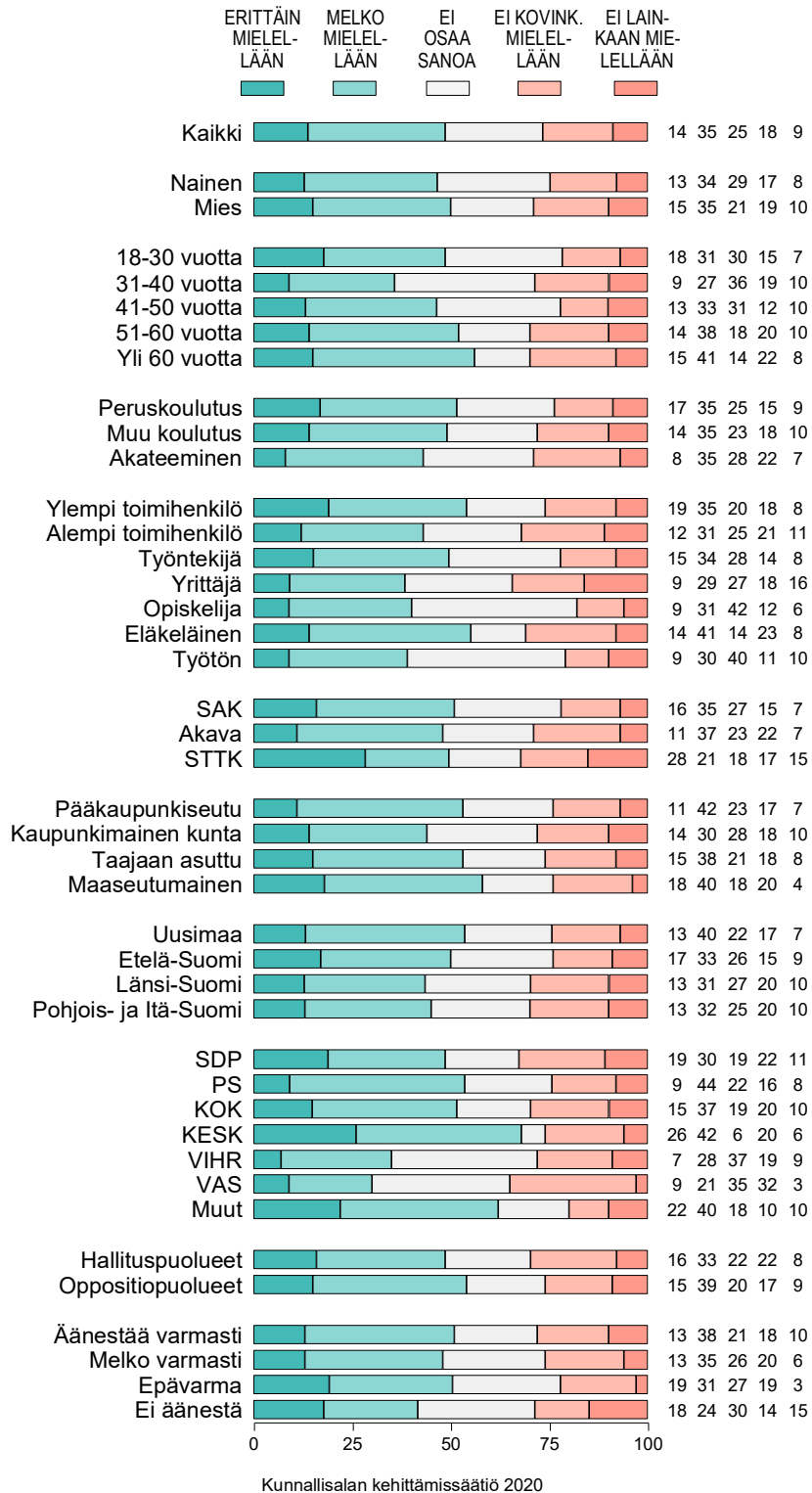
Kuvio 2-10. KUINKA MIELELLÄÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON ITSENÄISESTI AJATTELEVA HENKILÖ (%).

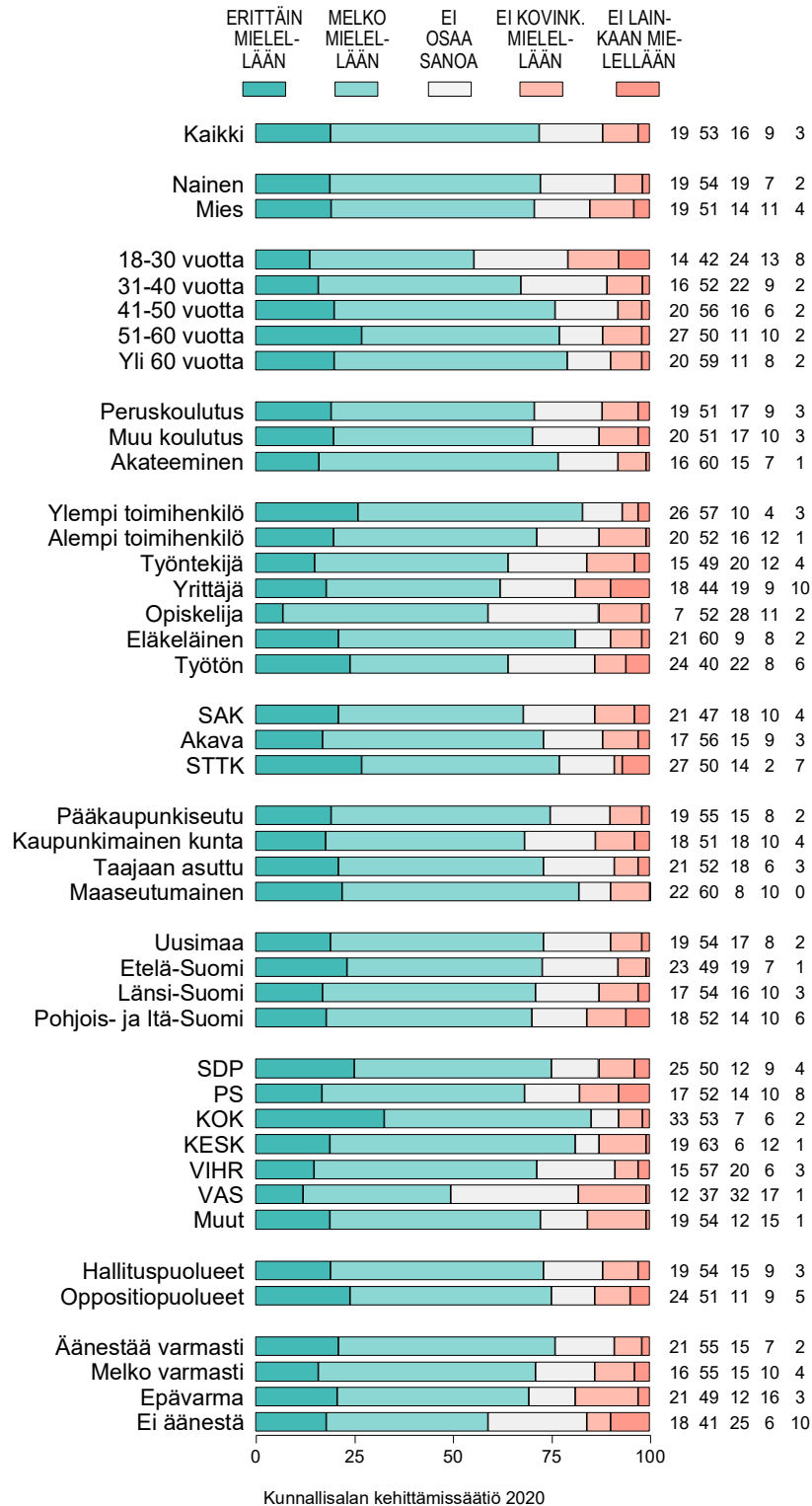
Kuvio 2-11. KUINKA MIELELLÄÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN:
ON OIKEA PUOLUETAUSTA (%).

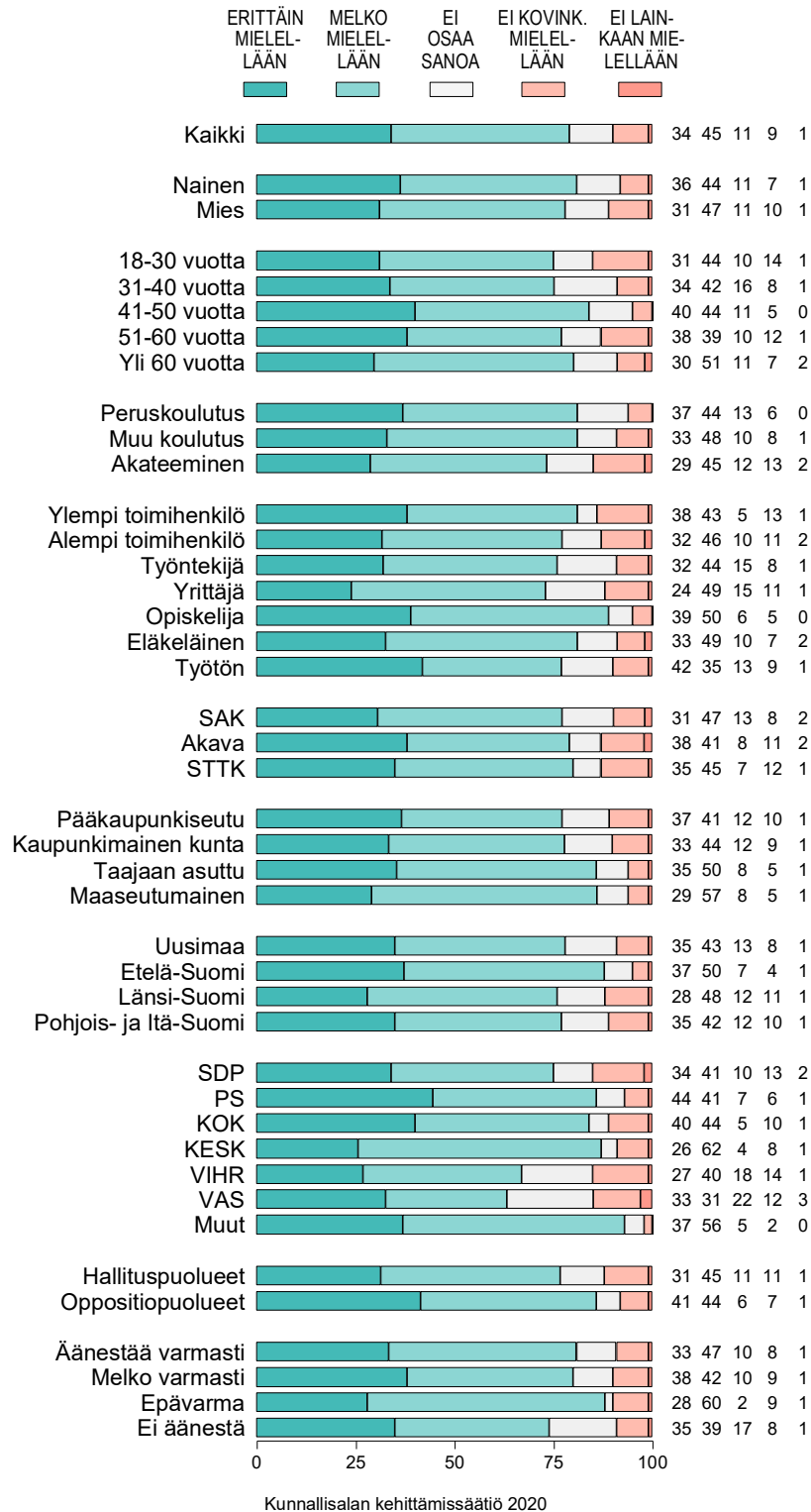
Kuvio 2-12. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON OMASTA KAUPUNGINOSASTA TAI OMALTA KYLÄLTÄ (%).

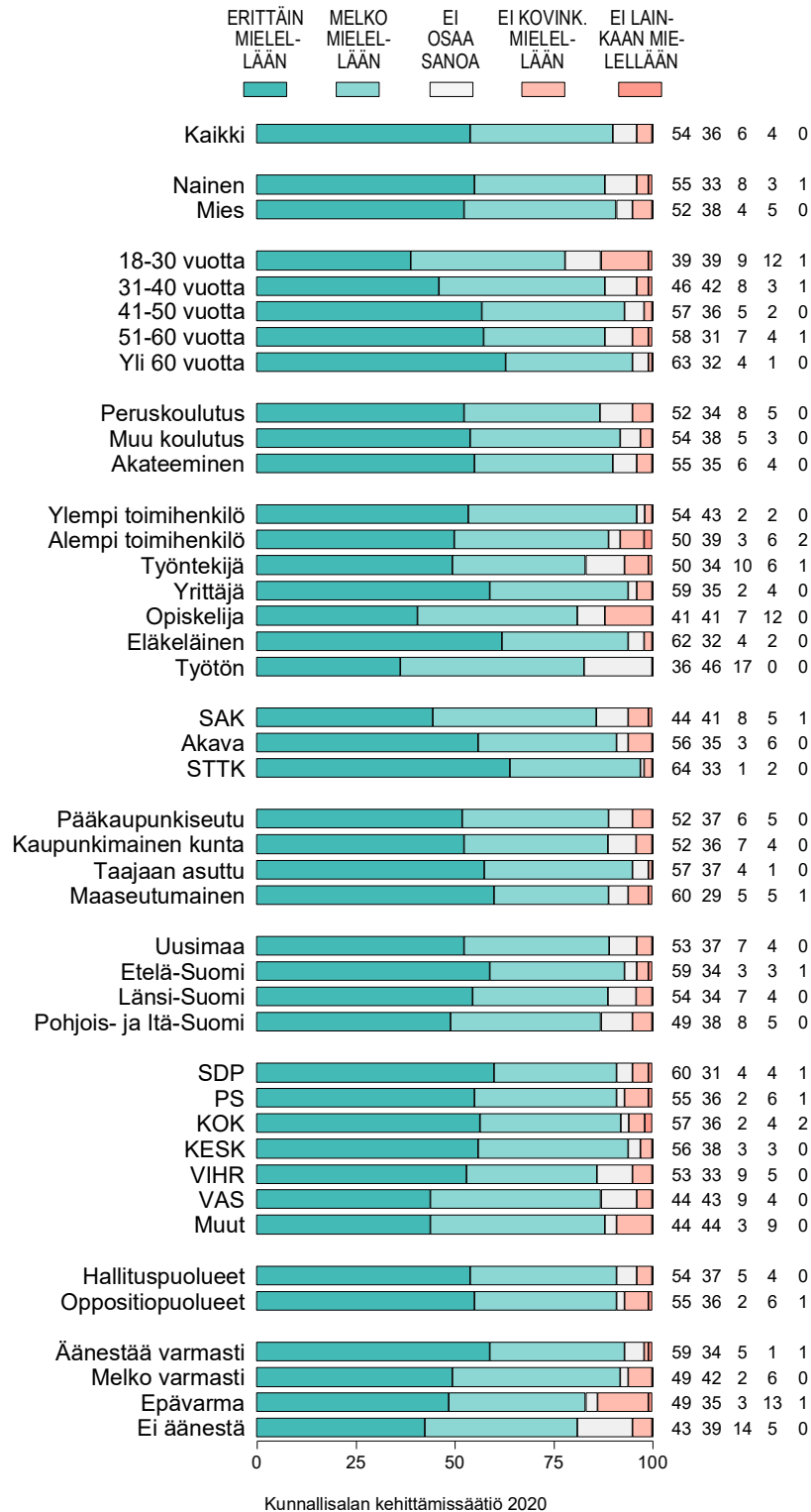
Kuvio 2-13. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON LAAJAT SUHDEVERKOSTOT (%).

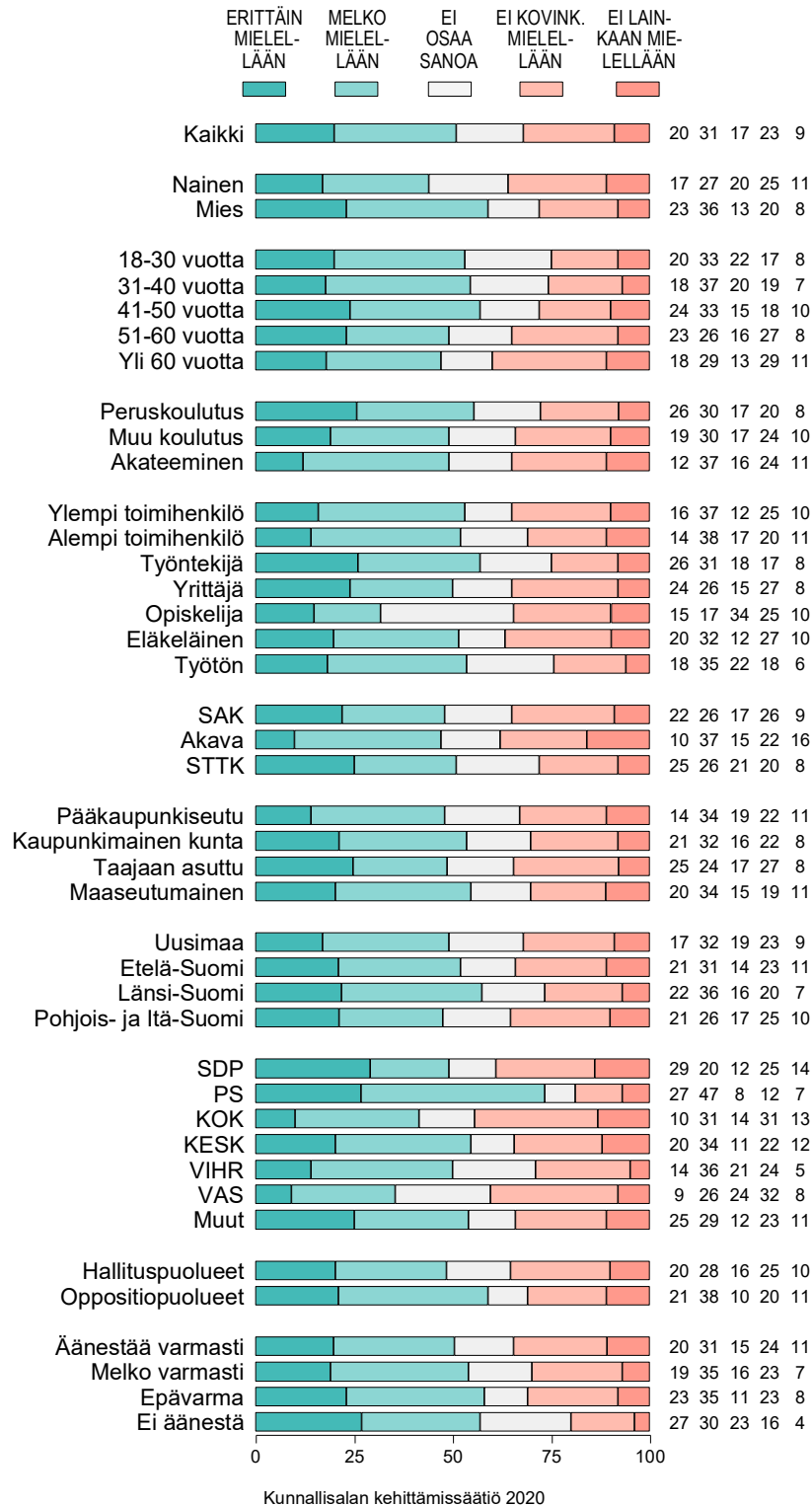
Kuvio 2-14. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: AJAA MÄÄRÄTIE TOISESTI TEIDÄNKALTAISTENNE IHMISTEN JA IHMISRYHMIEN ETUJA (%).

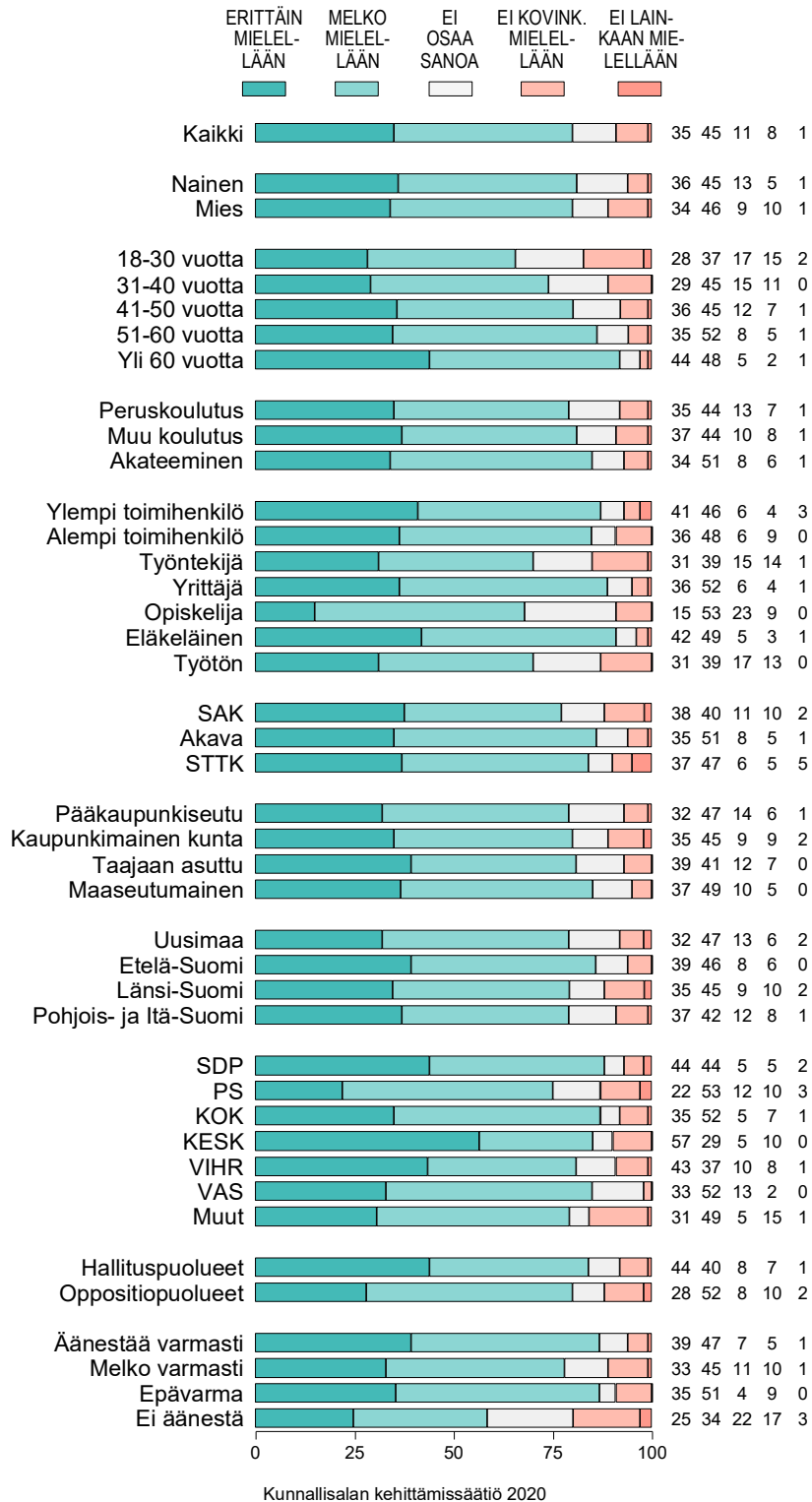
Kuvio 2-15. KUINKA MIELELLÄÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: AJAA KOKO KUNNAN ETUA ÄÄNIÄ KALASTELEMATTA (%).

Kuvio 2-16. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON OMAN TIENSÄ KULKIJA, TEKEE RATKAISUT VALLANPITÄJISTÄ PIITTAAMATTA (%).

Kuvio 2-17. KUINKA MIELELLÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: HAKEE SOPUA JA KOMPROMISSEJA (%).

Kuvio 2-18. KUINKA MIELELLÄÄN NÄKISI OMASSA VALTUUTETUSSAAN: ON TINKIMÄTÖN, EI ANNA PERIKSI AJAMISTAAN ASIOIS- TA (%).

